Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2026-0000522431

Datum
6 oktober 2026

Opgesteld door
[redacted]

Samengewerkt met
JenV

Bijlage(n)
3

Aan Minister van BZK
Van CZW

nota

Schriftelijk overleg Eerste Kamer over Grondwetsagenda 2026

Aanleiding

De commissie Binnenlandse Zaken van de Eerste Kamer heeft inbreng geleverd voor een schriftelijk overleg met u en de staatssecretaris van JenV over de Grondwetsagenda die u juni jl. aan de beide Kamers hebt gestuurd. De Eerste Kamer verzoekt u om de vragen binnen vier weken (d.w.z. vóór 19 oktober a.s.) te beantwoorden.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om:

- in te stemmen met de bijgevoegde beantwoording (bijlage 2), mede namens de minister en de staatssecretaris van JenV;
- de aanbiedingsbrief (bijlage 1) te ondertekenen.

Kern

De vragen gaan over vier grondwetsvoorstellen die op de Grondwetsagenda staan:

- Invoering constitutionele toetsing door de rechter (op dit moment aanhangig bij de Afdeling advisering van de Raad van State van het Koninkrijk);
- Invoering terugzendrecht voor de Eerste Kamer (aanhangig bij de Tweede Kamer);
- Verkiezing van de Eerste Kamer in helften (aanhangig bij de Eerste Kamer);
- Behandeling tweede lezing grondwetswijzigingen in verenigde vergadering (aanhangig bij de Eerste Kamer).

De vragen gaan over de planning en waarom bepaalde inhoudelijke keuzes zijn gemaakt. U wordt geadviseerd om de vragen te beantwoorden op basis van de planning die in de brief over de Grondwetsagenda is geschetst en de huidige inhoud van de voorstellen.

De concept-antwoorden worden parallel aan de minister en de staatssecretaris van JenV voorgelegd.

Toelichting

De meeste vragen zijn gesteld door D66. Deze fractie verwelkomt het voornemen om constitutionele toetsing in te voeren en spreekt steun uit voor de gedachten

achter de drie grondwetsvoorstellen die raken aan de positie van de Eerste Kamer. Zij verwelkomt het voornemen om de parlementaire behandeling van het terugzendrecht te hervatten en onderschrijft het belang van een samenhangende behandeling van de drie voorstellen over de Eerste Kamer. Haar vragen gaan over de gemaakte keuzes, of het huidige kabinet daar nog achter staat en wat de mogelijke gevolgen zijn voor de rol en de positie van de Eerste Kamer. Deze vragen worden in de conceptantwoorden beantwoord in lijn met de memories van toelichting bij deze voorstellen.

D66 vraagt verder wanneer de behandeling van het terugzendrecht hervat wordt. In de Grondwetsagenda staat dat u in het najaar de nota naar aanleiding van het verslag over het terugzendrecht uitbrengt. U wordt hierover nog nader geïnformeerd.

De FVD-fractie vraag waarom de voorstellen op de Grondwetsagenda urgent en noodzakelijk zijn en hoe groot de kans van slagen is. JA21 vraagt naar de gevolgen van de verkiezing van de Eerste Kamer in helften en de behandeling van grondwetswijzigingen in tweede lezing in de verenigde vergadering.

Bij een aantal vragen wordt erop gewezen dat er ook vragen over hetzelfde onderwerp zijn gesteld in de verslagen van de Tweede en Eerste Kamer, die nog beantwoord moeten worden. Het gaat om vragen 2 t/m 4 van D66 over de vormgeving van het terugzendrecht en de uitwerking in de Kieswet van de verkiezing van de Eerste Kamer in helften) en vraag 3 van JA21 (over de gevolgen voor kleinere partijen van de verkiezing in helften). In de betreffende nota n.a.v. het verslag en de memorie van antwoord kan dieper op deze onderwerpen worden ingegaan.

Samenloop met het schriftelijk overleg met de EK over constitutionele toetsing
Er loopt nog een ander schriftelijk overleg met de EK dat deels over hetzelfde onderwerp gaat, namelijk het grondwetsvoorstel tot invoering van constitutionele toetsing, en meer specifiek de beslissing om rechterlijke toetsing aan sociale grondrechten niet mogelijk te maken. De concept-antwoorden op de vragen die de Eerste Kamer hierover eerder bij een ander schriftelijk overleg heeft gesteld, worden u separaat aangeboden. De inhoud van de antwoorden is gelijk. Voorgesteld wordt om de antwoorden op de beide sets vragen tegelijk aan de Eerste Kamer te zenden.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Aanbiedingsbrief beantwoording schriftelijk overleg EK Grondwetsagenda	Brief aan de EK. Ter ondertekening.
2	Conceptantwoorden	Bijlage bij de brief aan de EK.

3	Inbreng schriftelijk overleg Eerste Kamer over Grondwetsagenda	Brief van de EK d.d. 22 september 2026. Niet meezenden.